

Datum för justering: 2026-01-07
Datum för anslag: 2026-01-07

Jakop Dalunde (MP)
Anna Malm Kelfve (M)

§ 287

Yttrande över reviderad motion 2024:37 av Daniel Adborn m.fl (L) om tillgängliggörande av Naloxon i kollektivtrafiken

TN 2024-0924

Sammanfattning

Daniel Adborn m.fl. (L) har väckt en motion (2024:37) i regionfullmäktige, i vilken det föreslås att regionfullmäktige beslutar att trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda möjligheterna att utrusta stationsvärdar, ordningsvakter och trygghetsvakter med naloxon. Vidare föreslås att trafiknämnden uppdras att följa och analysera utvecklingen i städer där naloxon tillgängliggjorts i kollektivtrafiken, för att dra lärdomar som kan appliceras i Stockholms kollektivtrafik. Det föreslås även att regionstyrelsen uppdras att identifiera och bedöma möjliga platser inom regionens lokaler, utöver kollektivtrafiken, där naloxon kan placeras. Slutligen föreslås att Region Stockholm utarbetar riktlinjer och utbildningsmaterial för användandet av naloxon i enlighet med förslaget.

Den 26 november godkände trafiknämnden trafikförvaltningens förslag till yttrande och överlämnade det till regionstyrelsens förvaltning. Den 11 februari beslutade regionstyrelsen att återremittera ärendet till regionledningskontoret för vidare beredning. Som en följd har både trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden fått ärendet åter för fortsatt beredning. Trafiknämnden lämnar nu ett uppdaterat yttrande i ärendet.

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2025
- Motion (2024:37) om tillgängliggörande av naloxon i kollektivtrafiken TN 2024-0924.

Yrkanden

1. Ordförande Jakop Dalunde (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.
2. Anna Malm Kelfve (M) yrkar bifall till motionen.
3. Ordförande yrkar bifall till Miljöpartiets, Socialdemokraternas, Centerpartiets och Vänsterpartiets förslag till tilläggsbeslut (bilaga 17).
4. Daniel Adborn (L) yrkar bifall till Miljöpartiets, Socialdemokraternas, Centerpartiets och Vänsterpartiets förslag till tilläggsbeslut.

Beslutsgång

Ordförande Jakop Dalunde (MP) ställer Anna Malm Kelfves (M) yrkande mot utsänt förslag och finner att nämnden beslutar enligt utsänt förslag.

Därefter ställer ordförande Miljöpartiets, Socialdemokraternas, Centerpartiets och Vänsterpartiets förslag till tilläggsbeslut mot avslag och finner att nämnden bifaller det.

Beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

- Föreliggande förslag till yttrande godkänns och översänds till regionstyrelsens förvaltning.

Särskilt uttalande

Anna Malm Kelfve (M) anmäler ett särskilt uttalande från Moderaterna och Liberalerna (bilaga 18).

Skickas till

Regionledningskontoret

Vid Protokollet
Sebastian Sohlberg

Förslag till tilläggsbeslut till yttrande över återremitterad motion 2024:37 av Daniel Adborn (L) och Jesper Svensson (L) om tillgängliggörande av naloxon i kollektivtrafiken

Varje år dör flera hundra personer i Sverige till följd av opioidförgiftningar. Andningsdepression och vakenhetssänkning är de allvarligaste symtomen vid förgiftningar och kan snabbt bli livshotande. naloxon är ett motgift mot alla sorters opioider och kan tillfälligt ta bort effekten av opioider genom att häva en förgiftning samt motverka andningsdepression. I Sverige används naloxon sedan länge inom hälso- och sjukvården för att i akuta situationer kunna häva andningsstillestånd vid opioidförgiftningar. Exempelvis samsjuklighetsutredningen har lyft fram vikten av skadereducerande insatser för att hjälpa grupper med skadligt bruk av narkotika som har hög överdödlighet. Tillgången till naloxon kan spela en roll i detta arbete.

Socialstyrelsen har haft ett regeringsuppdrag om att aktivt stödja ett ökat tillgängliggörande av naloxon och deras slutrapport publicerades i mars 2024. I rapporten hänvisas till två svenska studier där man undersökt var dödsfall orsakade av opioidöverdos har inträffat. Den stora majoriteten av dödsfallen till följd av överdos har skett i hemmet eller i en annan persons bostad samt på hotell, härbärgen, behandlingshem och liknande. Utöver detta sker dödsfall i offentliga miljöer, såsom i parker och offentliga toaletter. Det finns inga säkra uppgifter kring hur många som avlider till följd av överdos i tunnelbanan eller andra delar av kollektivtrafiken.

En viktig del i att göra naloxon tillgängligt var att Läkemedelsverket 2024 beslutade att naloxon är receptfritt, vilket innebär att det går att köpa på svenska apotek. Därmed finns naloxon tillgängligt för personer som missbrukar och deras anhöriga. Enskilda individer kan köpa naloxon på apotek. Det finns även tillgängligt hos ambulanspersonal och inom räddningstjänsten samt tillgängliggörs inom kriminalvården.

Socialstyrelsen konstaterar i slutrapporten att man trots uppnådd receptfrihet inte ser något möjligt alternativ att tillgängliggöra naloxon nässpray till verksamheter utanför hälso- och sjukvården utan en lagändring. Narkotikautredningen har gett ett förslag på en lag som skulle kunna ge möjlighet att tillgängliggöra naloxon nässpray för verksamheter utanför hälso- och sjukvården. Denna lagändring har inte genomförts och därmed har Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37) inte ändrats.

För våra Mittenkoalition och Vänsterpartiet är det av central vikt att frågan inte stannar av på grund av regeringens brist på hantering av förslagen i Narkotikautredningen. Vi vill därför utforska andra vägar att rädda liv, och hemställer parallellt med detta åt regeringen att skyndsamt gå vidare med en moderniserad lagstiftning.

Socialstyrelsen har konstaterat att man trots uppnådd receptfrihet inte ser något möjligt alternativ för att tillgängliggöra naloxon som nässpray till verksamheter utanför hälso- och sjukvården utan en lagändring. Narkotikautredningen (SOU 2023:62) har gett ett förslag på en lag som skulle kunna ge möjlighet att tillgängliggöra naloxon nässpray för verksamheter utanför hälso- och sjukvården (*lag om hantering av opioidantagonister utanför hälso- och sjukvården*). Denna lagändring har inte genomförts och därmed har Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37) inte ändrats. Där föreskrivs i sjunde kapitlet vem som har behörighet att iordningställa, administrera och överlämna läkemedel. Ur dessa föreskrifter framgår att det finns tillfällen där icke legitimerad personal kan administrera läkemedel, men att det begränsas till personal i ambulanssjukvård och räddningstjänsten. I Region Stockholm har naloxon länge använts inom ambulanssjukvården och sedan 2024 kan även personal inom räddningstjänsten ge detta läkemedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås trafiknämnden besluta att:

1. Ställa sig bakom Hälso- och sjukvårdsnämndens hemställan till regeringen att ändra lagstiftningen.
2. Trafikförvaltningen får i uppdrag att, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, utreda behov och omfattning, kostnader, utbildningsbehov för personal samt vilka yrkesroller som kan vara lämpade att inneha naloxon, i dialog med berörda fackliga organisationer. Utredningen ska särskilt titta på om hälso- och sjukvården kan säkerställa att behovet av naloxon i kollektivtrafiken möts upp utan att lagstiftningen utmanas.
3. Trafikförvaltningen får i uppdrag att, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, utreda vilka platser i kollektivtrafiken som kan bedömas ha de största behoven av naloxon på plats.

Yttrande över motion 2024:37 av Daniel Adborn m.fl (L) om tillgängliggörande av Naloxon i kollektivtrafiken.

Liberalerna och Moderaterna anser att det förslag till beslut som styret har tagit fram motsvarar andemeningen i den ursprungliga motion som lades av Daniel Adborn (L) och Jesper Svensson (L). Våra partier kommer av den anledningen att rösta bifall till förslaget.

Sverige har under lång tid haft bland de högsta narkotikarelaterade dödsfallen per capita i Europa. Oavsiktliga överdoser, där opioider är inblandade, är den vanligaste dödsorsaken. Vi befinner oss i en allvarlig situation där Region Stockholm behöver göra ytterligare insatser för att minska den narkotikarelaterade döden och lidandet.

Ett av de mest kraftfulla verktygen i kampen mot opioidöverdoser är läkemedlet Naloxon som neutraliserar opioidernas effekt och räddar livet på den som har överdoserat. Sedan läkemedlet blev receptfritt i Sverige i början av förra året har tillgången till läkemedlet förbättrats. Samtidigt öppnar narkotikautredningens slutbetänkande upp för att fler yrkesgrupper ska kunna bära och administrera Naloxon utanför hälso- och sjukvården, något som Stockholms stad i januari 2025 tog fasta på.

Vi anser dock att Region Stockholm i högre utsträckning hade kunnat följa Stockholms stads exempel när det kom till tolkningarna av lagrummet, men om man nu anser att det inte är möjligt att göra förändringarna inom nuvarande lagstiftning anser vi det godtagbart med föreslagen lösning.

Liberalerna och Moderaterna vill särskilt understryka att styrets förslag likväl hade kunnat läggas vid första tillfället som motionen behandlades. Onödig tid har ödslats i stället för att från start ta dessa nödvändiga steg mot en mer värdig hantering av narkotikarelaterade problem. Vi ser också behovet av ett mer nära samarbete mellan beroendevården, socialtjänsten och psykiatrien för att minska narkotikarelaterade dödsfall och samtidigt skapa långsiktiga lösningar för individer med problematiskt bruk av narkotika.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-09

Ärende
TN 2024-0924

Handläggare
Johan Nordenblank
Johan.nordenblank@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2025-12-16

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över motion 2024:37 av Daniel Adborn m.fl (L) om tillgängliggörande av Naloxon i kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Daniel Adborn m.fl. (L) har väckt en motion (2024:37) i regionfullmäktige, i vilken det föreslås att regionfullmäktige beslutar att trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda möjligheterna att utrusta stationsvärdar, ordningsvakter och trygghetsvakter med naloxon. Vidare föreslås att trafiknämnden uppdras att följa och analysera utvecklingen i städer där naloxon tillgängliggjorts i kollektivtrafiken, för att dra lärdomar som kan appliceras i Stockholms kollektivtrafik. Det föreslås även att regionstyrelsen uppdras att identifiera och bedöma möjliga platser inom regionens lokaler, utöver kollektivtrafiken, där naloxon kan placeras. Slutligen föreslås att Region Stockholm utarbetar riktlinjer och utbildningsmaterial för användandet av naloxon i enlighet med förslaget.

Den 26 november godkände trafiknämnden trafikförvaltningens förslag till yttrande och överlämnade det till regionstyrelsens förvaltning. Den 11 februari beslutade regionstyrelsen att återremittera ärendet till regionledningskontoret för vidare beredning. Som en följd har både trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden fått ärendet åter för fortsatt beredning. Trafiknämnden lämnar nu ett uppdaterat yttrande i ärendet.

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2025
- Motion (2024:37) om tillgängliggörande av naloxon i kollektivtrafiken TN 2024-0924.

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

1. Föreliggande förslag till yttrande godkänns och översänds till regionstyrelsens förvaltning.

Förslag och motivering

Bakgrund och tidigare beredning av ärendet

I mars 2024 beslutade Läkemedelsverket att naloxon ska bli receptfritt, vilket innebär att det går att köpa på svenska apotek. Hälso- och sjukvårdsnämnden har i tidigare remissyttrande framfört att godkännandet dock innehåller krav på att en farmaceut på apotek ska ge information om bland annat symtom, handhavande och kontakt med sjukvården samt att läkemedlet ska förvaras bakom disk. Syftet med godkännandet är att fler ska få tillgång till naloxon, i första hand brukare och närstående.

Hälso- och sjukvårdsnämnden uppger vidare att när det gäller att ge läkemedel till en annan person, som vid en opioidöverdos ofta är medvetslös, finns regleringar; naloxon och andra läkemedel kan bara ges av hälso- och sjukvårdspersonal alternativt av brukaren själv eller en närstående som fått adekvat instruktion.

Personal inom räddningstjänst och icke-legitimerad ambulanspersonal har sedan 2018 möjlighet att administrera naloxon. Räddningstjänsten i kommunen sluter i sådana fall särskilda avtal. Den personal som inom ramen för dessa avtal ger behandling med läkemedel ska anses som hälso- och sjukvårdspersonal.

Det finns idag naloxonprogram som vanligtvis är kopplade till sprututbytesmottagningar och beroendevårdsenheter. Därtill finns nu möjligheten för den enskilde att köpa naloxon receptfritt på apotek.

Trafiknämnden har tidigare framfört att om en vidare utredning ska göras rekommenderar trafiknämnden att utredningen även bör innefatta utbildningsmöjligheter av berörda personalgrupper om användandet av naloxon, hur en opioidöverdos kan identifieras, hur trafiknämnden ska hantera inköp och distribution av naloxon och kostnader förknippade med ett genomförande.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-09

Ärende
TN 2024-0924

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Återremiss

Den 11 februari beslutade regionstyrelsen att återremittera ärendet till regionledningskontoret för vidare beredning. Som en följd har både trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden fått ärendet åter för fortsatt beredning.

Daniel Adbordn m.fl. (L) har i sitt återremitteringsyrkande vid regionstyrelsens sammanträde framfört att:

Den ökande narkotikadödligheten, särskilt från opioidöverdoser, är en akut samhällsutmaning som kräver omedelbara åtgärder och är följaktligen bakgrunden till motionen. Regeringen har redan vidtagit viktiga åtgärder för att minska narkotikadödligheten, men det är avgörande att alla nivåer i samhället arbetar aktivt för att uppnå verkliga resultat. Att tillgängliggöra naloxon inom kollektivtrafiken, och andra offentliga miljöer där risken för överdoser är hög, är en viktig del i detta arbete. I regionledningskontorets yttrande över motionen hänvisas det till juridiska begränsningar som påstås omöjliggöra det som föreslås i motionen. Ett exempel på detta är följande motivering: Gällande lagrum gör att det inte är möjligt att naloxon ges av exempelvis stationsvärdar, trygghetsvakter och ordningsvakter. Därmed bedöms det inte aktuellt att gå vidare med att utreda frågan vidare i nuläget. Vi finner detta mycket märkligt eftersom mobila ordningsvakter och väktare i Stockholms stad är utrustade med läkemedlet sedan några veckor tillbaka. Om Stockholms stad inte har funnit några begränsningar i nuvarande regelverk borde det rimligtvis inte finnas några hinder i Region Stockholm heller.

Med anledning av ovanstående föreslår Liberalerna och Moderaterna regionstyrelsen att besluta följande:

Regionstyrelsen föreslår för regionfullmäktige att motion 2024:37 återremitteras för att kompletteras enligt vad som framförs ovan.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-09

Ärende
TN 2024-0924

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Reviderat förslag till yttrande

Trafikförvaltningen har tagit fram ett reviderat förslag till yttrande avseende motionens delar som rör kollektivtrafikens verksamhet, där även synpunkterna i återremissyrkandet har beaktats.

Trafikförvaltningen konstaterar att det finns olika tolkningar av hur hantering av naloxon kan organiseras. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inom Region Stockholm har tidigare gjort bedömningen att nuvarande lagar och förordningar inte medför ett införande inom kollektivtrafiken, men noterar att Stockholms stad gjort en annan tolkning. Mot denna bakgrund bedömer trafikförvaltningen att frågan kan vara lämplig att utreda vidare i linje med den typ av uppdrag som motionärerna föreslår.

I dialog med Stockholms stad har det framkommit att staden, efter samråd med överläkare, bedömt att receptfritt naloxon kan hanteras av ordningsvakter utan medicinskt beslut eller delegering.

Trafikförvaltningen har även fört dialog med de bevakningsföretag som levererar ordningsvaktstjänster inom SL-trafiken. Ingen av leverantörerna har framfört synpunkter på möjligheten att kunna utrustas med naloxon.

Sammantaget bedömer trafikförvaltningen att förutsättningarna för ett eventuellt införande inom kollektivtrafiken behöver utredas vidare.

Skickas till

Regionledningskontoret

Erik Norling
Förvaltningschef

Johan Nordenblank
Tf. chef trafikavdelningen

Trafikförvaltningen
TrafikavdelningenTJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-09Ärende
TN 2024-0924Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

1 (3)

MOTION
2024-09-10RS 2024-0793
Motion
2024:37

Motion om tillgängliggörande av Naloxon i kollektivtrafiken

Sverige har under lång tid haft ett av de högsta narkotikarelaterade dödsfallen per capita i Europa. Trots en period av minskade dödsfall har den senaste statistiken visat att trenden nu har vänt. Enligt Folkhälsomyndighetens rapport "*Den svenska narkotikasituationen 2023*" registrerades 519 narkotikarelaterade dödsfall under 2022, vilket är en ökning med 69 fall jämfört med året innan. Oavsiktliga överdoser, där opioider är inblandade, utgör den vanligaste dödsorsaken. Denna utveckling är alarmerande och kräver omedelbara insatser.

Ett av de mest kraftfulla verktygen i kampen mot opioidöverdoser är läkemedlet Naloxon, som agerar som ett motgift genom att neutralisera opioidernas effekt och därmed rädda livet på den som har överdoserat. I mars 2024 beslutade Läkemedelsverket att Naloxon ska bli receptfritt, vilket innebär att det snart kommer att kunna köpas på svenska apotek. Detta är ett viktigt steg i regeringens arbete för att minska den opioidrelaterade dödligheten.

Samtidigt har narkotikautredningens slutbetänkande, *Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus* (SOU 2023:62), lyft fram ytterligare förslag som kan stärka arbetet mot opioidrelaterade dödsfall. I betänkandet rekommenderas att regeringen inför en särskild lag om hantering av läkemedel utanför hälso- och sjukvården. Detta skulle möjliggöra att fler yrkesgrupper, såsom poliser, väktare och ordningsvakter, får befogenhet att hantera och administrera Naloxon i akuta situationer. En sådan reform skulle spela en stor roll eftersom dessa yrkesgrupper rör sig i många olika offentliga miljöer och möter personer med missbruksproblematik dagligen.

I Region Stockholm, liksom på andra platser, sker försäljning och konsumtion av opioider ofta i nära anslutning till kollektivtrafiken. En del av dessa områden klassas av polisen som "öppna drogscener. Tunnelbane-, buss- och pendeltågsstationer fungerar som centrala knutpunkter för denna aktivitet, vilket skapar en otrygg miljö för både missbrukare och allmänheten. Att en stor del av opioidkonsumtionen sker på offentliga platser bekräftas även av statistik från sprututbytesverksamheten i Stockholm. Mellan 2018 och 2022 delade de ut 14 000 doser Naloxon, och av de 2 000 doser som användes vid akuta överdoser, administrerades 49 % på offentliga platser. Med anledning av detta bör Region Stockholm utreda förutsättningarna för att utrusta stationsvärdar, trygghetsvakter och ordningsvakter med Naloxon. Att utrusta personalen med läkemedlet skulle vara en åtgärd som bokstavligen räddar liv.

Utöver det arbete som görs i Sverige finns det internationella exempel som visar hur Naloxon framgångsrikt har integrerats i kollektivtrafiken. I USA har San Franciscos Bay Area Rapid Transit (BART) varit en föregångare i detta arbete. År 2019 började BART utrusta sin kollektivtrafikpersonal med Naloxon, tillsammans med utbildning i hur man ingriper vid en överdos. Under 2023 använde BART-personalen Naloxon minst 188 gånger, vilket tydligt visar behovet och värdet av att ha tillgång till läkemedlet i kollektivtrafiken.

Ett annat intressant initiativ är det pilotprojekt som inleddes i juli 2024 av Massachusetts Bay Transportation Authority (MBTA) i Boston. Där bär redan personal inom kollektivtrafiken Naloxon, men för att ytterligare öka tillgängligheten installerade MBTA Naloxon-skåp vid flera tunnelbanestationer. Dessa skåp är tillgängliga för allmänheten och utrustade med instruktioner om hur Naloxon ska administreras vid en överdos. Detta initiativ, som påminner om att placera ut hjärtstartare i offentliga miljöer, har potential att rädda många liv och kan fungera som en modell för hur liknande åtgärder kan implementeras i Stockholms kollektivtrafik.

Det är viktigt att betona att syftet med att tillgängliggöra Naloxon inom kollektivtrafiken inte är att uppmuntra eller underlätta missbruk, utan att erbjuda en livlina i akuta situationer. Vi vill inte att kollektivtrafiken ska bli en plats dit missbrukare söker sig till, men vi måste förhålla oss till den verklighet vi står inför: överdoser och dödsfall sker. Samtidigt som dessa åtgärder genomförs måste Region Stockholm aktivt arbeta för att erbjuda hjälp och stöd till de som lider av missbruk. Genom en utökad tillgång till Naloxon och andra skademinimerande insatser, samt genom att säkerställa ett nära samarbete med beroendevården, socialtjänsten och psykiatrien, kan vi minska dödligheten och skapa en tryggare miljö för alla som använder kollektivtrafiken.

Med anledning av ovan föreslår Liberalerna regionfullmäktige besluta:

1. att trafiknämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda möjligheterna att utrusta stationsvärdar, ordningsvakter och trygghetsvakter med Naloxon
2. att trafiknämnden uppdras att följa och analysera utvecklingen i städer där Naloxon tillgängliggjorts i kollektivtrafiken, för att dra lärdomar som kan appliceras i Stockholms kollektivtrafik.
3. att regionstyrelsen uppdras att identifiera och bedöma möjliga platser inom regionens lokaler, utöver kollektivtrafiken, där Naloxon kan placeras.
4. att Region Stockholm utarbetar riktlinjer och utbildningsmaterial för användandet av Naloxon i enlighet med förslaget.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-09

Ärende
TN 2024-0924

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

MOTION
2024-09-10

Daniel Adborn
Liberalerna

Jesper Svensson
Liberalerna